

Milieucriteria voor het maatschappelijk
verantwoord inkopen van

Automaten

Versie 8 april 2015

1. Scope/afbakening

De productgroep Automaten omvat automaten voor:

- warme dranken;
- gekoelde dranken / bronwater;
- snacks / snoep.

Binnen deze productgroep vallen:

- de automaat;
- het leveren van de automaat;
- de ingrediënten en aanverwanten, zoals:
 - koffie, thee, chocolademelk en soep;
 - melk en suiker;
 - drinksystemen;
 - gekoelde dranken / frisdranken
 - snacks / snoep
- het leveren van de ingrediënten en aanverwanten;
- het onderhoud aan de automaat.

Bij deze productgroep gaat het zowel om een levering als een dienst of een combinatie van deze twee. De volgende producten (met bijbehorende CPV-code) maken deel uit van de productgroep automaten. Deze lijst met producten is niet uitputtend.

Producten	CPV-code
Drankenautomaat	42968100-0
Artikelen voor verkoopautomaten	15894500-6
Verkoopautomaten	42933300-8
Verkoopmachines	42933000-5
Installatie van drankverwerkende machines	51542200-5

Buiten de scope van deze productgroep valt:

- koffie en thee die tijdens vergaderingen worden aangeboden. Deze wordt vaak meegenomen in het contract met de cateraar (zie hiervoor de productgroep Catering);
- het leveren van de energie voor de drankautomaat (zie productgroep Elektriciteit);
- het leveren van het water voor de drankautomaat.

2. Belangrijkste milieueffecten

In de navolgende tabellen staan de duurzaamheidsthema's en de daarbij behorende benadering voor de productgroep. In de kolom "benadering" is weergegeven hoe de "duurzaamheid" per thema kan worden beïnvloed via (de criteria van) duurzaam inkopen. In deze kolom is tevens een verwijzing opgenomen naar eisen, gunningscriteria of aandachtspunten en suggesties waarmee aan de benadering invulling kan worden gegeven. De productgroep kan ook impact hebben op andere milieuthema's maar die zijn (op dit moment) minder van belang, niet proportioneel of er zijn (vooralsnog) geen geschikte standaard criteria voor.

Thema's:	Benadering:	Nr. eis/ criterium
Energie en klimaat Energieverbruik automaten en daarmee gepaard gaande CO ₂ -uitstoot productie, Energiegebruik en emissies van transport van grondstoffen voor ingrediënten en verwerking van grondstof tot ingrediënt	<ul style="list-style-type: none"> Verminderen energieverbruik drankautomaten 	ME1, AS5, AS9
	<ul style="list-style-type: none"> Gebruiken duurzame producten 	AS7
Materialen en Grondstoffen Energieverbruik automaten en daarmee gepaard gaande CO ₂ -uitstoot productie, Energiegebruik en emissies van transport van grondstoffen voor ingrediënten en verwerking van grondstof tot ingrediënten	<ul style="list-style-type: none"> Voorkomen van niet noodzakelijke producten door minder automaten per aantal gebruikers te plaatsen. 	AS1, AS2, AS3
	<ul style="list-style-type: none"> Gebruiken van drankautomaten die zijn ontworpen op toekomstig hergebruik 	GC1
	<ul style="list-style-type: none"> Gebruiken van gereviseerde apparaten 	AS1
	<ul style="list-style-type: none"> Scheiden, inzamelen en hergebruik van eenmalige drinksystemen en verpakkingsmateriaal 	GC2
	<ul style="list-style-type: none"> Biobased producten gebruiken 	AS8

3. Aandachtspunten en suggesties

Door al vanaf de voorbereidingsfase na te denken over de kansen en mogelijkheden voor een zo duurzaam mogelijke inkoop, kunt u komen tot meer ambitieuze of andersoortige specificaties dan de standaard minimeisen en gunningscriteria opgenomen in dit document. In de navolgende tabel staan aandachtspunten en suggesties om duurzaamheid te bevorderen voor inkopen binnen deze productgroep.

Nr.	Aandachtspunten en suggesties (AS)
AS1	Aanschaf automaten vermijden Vermijd de onnodige aanschaf van drankautomaten. Is het noodzakelijk om (nieuwe) machines in te zetten? Kunnen de bestaande automaten gerepareerd of gereviseerd worden? Of kan het bestaande contract met een jaar verlengd worden? Dit zou ook besproken kunnen worden met de leverancier.
AS2	Aantal automaten optimaliseren Inventariseer kritisch hoeveel automaten nodig zijn om onnodig energieverbruik te voorkomen. De plaatsingslocatie in het gebouw kan van invloed zijn op het aantal aan te schaffen automaten.

AS3	Verbeterplan inzet automaten vragen Overweeg om de leverancier jaarlijks om een verbeterplan voor een efficiëntere inzet van het automatenpark te vragen.
AS4	Koud water integreren Integreer koud water in warme drankautomaat. Als u koud water ook wilt aanbesteden (vanuit milieuoogpunt liever niet), besef dan dat er warme drankautomaten bestaan die dit geïntegreerd hebben. Dit scheelt ruimte, energie en een extra watertap in de pantry.
AS5	Automaat op geschikte locatie plaatsen Let bij het plaatsen van de automaat op de locatie: plaats geen drankautomaat met warme dranken naast een voedings- of drankautomaat met koude producten en voorkom plaatsing van een apparaat met warme producten op een koude, tochtige plaats.
AS6	Gebruik drinksystemen inventariseren Inventariseer hoe de medewerkers het drinkstelsel gebruiken. Zijn ze veel op kantoor en drinken ze vaak uit dezelfde beker, of zijn ze juist veel op pad en kort op kantoor? Kies op basis daarvan een passend drinkstelsel.
AS7	Biologisch geproduceerde ingrediënten gebruiken Overweeg om biologische geproduceerde ingrediënten op te nemen in de automaten (bijv. koffie, chocolademelk of thee).
AS8	Biobased producten introduceren Probeer de mogelijkheden te verkennen om voorrang te geven aan biobased producten (bijv. drinkbekers). Dit kan eventueel eerst op kleine schaal om zo in een testomgeving ervaring op te doen en de markt niet op dit (nog niet volledig ontwikkelde segment) te overvragen. Meer informatie over biobased inkopen is te vinden in de "Wegwijzer biobased Inkopen". Zie: http://www.pianoo.nl/themas/duurzaam-inkopen/biobased-inkopen/wegwijzer-biobased-inkopen
AS9	Prestatiegerichte energiecriteria toepassen Overweeg een criterium op te nemen die grenzen stelt aan het energieverbruik van een automaat per eenheid product.

4. Selectiecriteria

Niet bepaald voor deze productgroep.

5. Minimumeisen

Nr.	Minimumeisen (ME)
ME1	<p><i>(Geldt voor automaten)</i></p> <p>Energiebesparende maatregelen</p> <p>In de automaten zijn minimaal de volgende energiebesparende maatregelen getroffen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De automaat beschikt over een wachtstand en/of tijdschakelaar zodat in een periode dat medewerkers geen gebruikmaken van de automaat deze wordt uitgeschakeld. Daarbij dient de voedselveiligheid gewaarborgd te blijven. • De verlichting voldoet aan de volgende vereisten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Er is geen verlichting in de apparatuur aanwezig anders dan benodigd voor informatievoorziening ten behoeve van de drankkeuze. <p>EN</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ De aanwezige verlichting is energie-efficiënt en wordt door middel van een lichtschakelsysteem automatisch uitgeschakeld in een periode dat medewerkers geen gebruikmaken van het apparaat. <p>Onder 'een periode' wordt in ieder geval verstaan: het weekend (vrijdagavond vanaf [X] uur tot maandagochtend [Y] uur) en doordeweeks elke avond vanaf [X] uur tot 's morgens [Y] uur.</p> <p>Onder 'energie-efficiënte verlichting' wordt verstaan verlichting die meer dan 40 lumen per Watt geeft of verlichting met minimaal label C.</p>

	<p>Het bepalen van geschikte intervallen en tijdstippen waarop het apparaat in sluimer of uitstand geplaatst kan worden, is de verantwoordelijkheid van de inkoopende organisatie.</p> <p><i>Verificatie</i> De inschrijver kan worden gevraagd om een verklaring met betrekking tot de gestelde eisen.</p>
--	---

6. Gunningscriteria

Nr.	Minimumeisen (ME)
GC1	<p><i>(Geldt voor automaten)</i> Ontwerp gericht op toekomstig hergebruik</p> <p>Naarmate een groter gedeelte van de gebruikte materialen in automaten aan het eind van hun levensfase kunnen worden gerecycled, wordt dit deel van de inschrijving hoger gewaardeerd.</p> <p>Een hogere waardering kan worden toegekend wanneer:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Een volledige inventarisatie aanwezig is van alle materialen die in het product zijn verwerkt. 2. Tenminste 80% van de gebruikte materialen aan het eind van de levensfase van het product voor gerecycled kunnen worden zonder hun oorspronkelijke kwaliteit te verliezen. <p>Met oorspronkelijke kwaliteit wordt bedoeld dat het materiaal na afloop van de levensduur van het product voor dezelfde doelen kan worden gebruikt als voordat het in het product werd verwerkt.</p> <p><i>Verificatie</i> De inschrijver kan worden gevraagd om een materialenlijst aan te leveren met daarop materiaalsoorten, gewichten en recyclebaarheid.</p>
GC2	<p>Inname en recycling van geleverde producten</p> <p>Naarmate de inschrijver zorgdraagt voor het inzamelen en recyclen van een hoger percentage van de door hem geleverde onderstaande aspecten, wordt dit deel van de inschrijving hoger gewaardeerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Drinksystemen en/of • Verpakkingsmaterialen en/of • Koffieprut <p><i>Verificatie</i> De inschrijver kan worden gevraagd om een werkplan met betrekking tot de wijze van inzamelen en recyclen van de terug te nemen drinksystemen, verpakkingsmaterialen en/of koffieprut. Eventueel kan de inschrijver ook gevraagd worden een jaarlijkse opgave te doen van ingenomen hoeveelheden en verwerkingswijze.</p>

7. Contractbepalingen

Niet bepaald voor deze productgroep.